

ΤΟ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ “ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΜΝΗΜΕΙΩΝ” ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΜΕΤΣΟΒΙΟΥ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟΥ

Νικ. Θ. Χολέβας

Καθηγητής Ε.Μ.Π., Αντιπρόεδρος του Συμβουλίου ICCROM

Στο κείμενο που ακολουθεί δίνονται πλήρεις και αναλυτικές πληροφορίες για αφορούν το πρόγραμμα, όπως αυτές διατυπώθηκαν στο σχετικό τεύχος που κυκλοφόρησε για το ακαδημαϊκό έτος 1998-99, πρώτο έτος λειτουργίας του Διαπτυχιακού Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (Δ.Π.Μ.Σ.) στο Ε. Μ. Πολυτεχνείο.

Περιγραφή του προγράμματος

1. Γενικές διατάξεις

Από το ακαδημαϊκό έτος 1998-99, βάσει της υπουργικής απόφασης 872/92 (ΦΕΚ 9898 18.9.98), οργανώνεται και λειτουργεί στο Ε.Μ.Π. Διαπτυχιακό-Διεπιστημονικό Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών (Δ.Π.Μ.Σ.) στο επιστημονικό πεδίο “Προστασία μνημείων” και στις κατευθύνσεις: **α) Συντήρηση και αποκατάσταση ιστορικών κτηρίων και συνόλων.** **β) Υλικά και επεμβάσεις για τη συντήρηση τους.**

Το πρόγραμμα οργανώνεται από το Τμήμα Αρχιτεκτονικών του Ε.Μ.Π. με τη συνεργασία και των Τμημάτων Χημικών Μηχανικών, Πολιτικών Μηχανικών και Τοπογράφων Μηχανικών του Ιδρύματος. Τη διοικητική υποστήριξη του προγράμματος αναλαμβάνει το Τμήμα Αρχιτεκτονικών Μηχανικών του Ε.Μ.Π.

Οι πληροφορίες που ακολουθούν αφορούν την κατεύθυνση της “Συντήρησης και Αποκατάστασης Ιστορικών Κτηρίων και Συνόλων”.

2. Αντικείμενο - Σκοπός

Το Διαπτυχιακό Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών (Δ.Π.Μ.Σ.) στην “Προστασία Μνημείων” έχει στόχο να εξειδικεύσει διπλωματούχους Μηχανικούς, οι οποίοι θα καλύψουν τους τομείς της μελέτης, συντήρησης, αποκατάστασης και ανάδειξης των αρχιτεκτονικών μνημείων και συνόλων της χώρας. Νέα τους καταρτίζει σε βάθος για τις μεθόδους και τις τεχνικές για μια ολοκληρωμένη διαπτυχιακή προσέγγιση, έρευνα, συνεργασία και αντιμετώπιση των πολυδιάστατων προβλημάτων της συντήρησης και αποκατάστασης, και να τους κάνει ικανούς για την παραγωγή νέας γνώσης.

3. Μεταπτυχιακό τίτλο

Το Δ.Π.Μ.Σ. “Προστασία μνημείων”, μετά από επιτυχή παράδοση των σπουδών:

Ι. Θα απονέμει **Μεταπτυχιακό Δίπλωμα Εξειδίκευσης (Μ.Δ.Ε.)** στην κατεύθυνση της “Συντήρησης και Αποκατάστασης Ιστορικών Κτηρίων και Συνόλων” σε αποφοίτους των Τμημάτων Αρχιτεκτονικών Μηχανικών, Πολιτικών Μηχανικών και Τοπογράφων Μηχανικών των ελληνικών και αμεταβλητών Α.Ε.Ι. της αλλοδαπής κατά προτεραιότητα.

ΙΙ. Θα απονέμει **Πιστοποιητικό Παρακολούθησης** (όχι Δίπλωμα Εξειδίκευσης):

- σε Αρχαιολόγους και
- σε Ιστορικούς Τέχνης.

Δίνεται η δυνατότητα στους μεταπτυχιακούς φοιτητές (Μ.Φ.), μετά την απόκτηση του Μ.Δ.Ε., να συνεχίσουν τις σπουδές τους για απόκτηση διδακτορικού διπλώματος (Δ.Δ.), σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 6 του παρόντος Κανονισμού.

4. Όργανα Διοίκησης - Προσωπικό

Το Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα διοικείται από Επιστημονική Διαχειριστική Επιτροπή (Ε.Δ.Ε.), η οποία απαρτίζεται από εκπροσώπους των Τμημάτων που το διοργανώνουν. Η Ε.Δ.Ε. είναι αρμόδια για τη διοίκηση και τη διαχείριση του Δ.Π.Μ.Σ., την επιλογή των μεταπτυχιακών φοιτητών, την κατάρτιση του προγράμματος σπουδών και γενικά για την παρακολούθηση, το συντονισμό, την υποστήριξη και τον έλεγχο της λειτουργίας του.

Τα μέλη της Ε.Δ.Ε. από το Τμήμα Αρχιτεκτονικών είναι: Καθ. Ν. Καλογεράς - Διευθυντής Προγράμματος,

Αν. Καθ. Ε. Μπίσης - Αν. Διευθυντής Προγράμματος, Ομ. Καθ. Δ. Ζήβας, Καθ. Χ. Μπούρας, Καθ. Ν. Χολέβας, Επ. Καθ. Φ. Γουλιέλμος, Επ. Καθ. Ι. Κίσης, Επ. Καθ. Ε. Μαιστρου, Υπεύθυνη της Επιστημονικής Γραμματείας της Α' Κατεύθυνσης του Προγράμματος είναι η Μαρία Μπαλοδήμου - ΜSc Αρχιτέκτονας Μηχ.

Οι διδάσκοντες του Δ.Π.Μ.Σ. προέρχονται από μέλη του Δ.Ε.Π. των συνεργαζομένων Τμημάτων. Μαθήματα επίσης ανατίθενται σε μέλη Δ.Ε.Π. άλλων Τμημάτων του Ε.Μ.Π. ή άλλων ΑΕΙ της ημεδαπής ή αλλοδαπής, σε ομότιμους καθηγητές, επισκέπτες καθηγητές, ειδικούς επιστήμονες και σε ερευνητές αναγνωρισμένων ερευνητικών ιδρυμάτων της ημεδαπής ή της αλλοδαπής.

5. Αποδοχή Μεταπτυχιακών Φοιτητών (Μ.Φ.)

1. Στο Δ.Π.Μ.Σ., μετά από ανοικτή προκήρυξη και επιλογή, γίνεται δεκτοί για Μεταπτυχιακό Δίπλωμα Εξειδίκευσης (Μ.Δ.Ε.) οι αποφοίτοι που αναφέρονται στην προηγούμενη παράγραφο. Για την αποδοχή τους συνεικτείνονται: α) κριτήρια και οι προϋποθέσεις του άρθρου 12 παρ. 2α και β του Ν. 2083/92, οι γενικές προϋποθέσεις του Ε.Μ.Π. και τα συμπληρωματικά στοιχεία της Ε.Δ.Ε., η οποία επίσης μεριμνά ώστε η σύνθεση της ομάδας των μεταπτυχιακών φοιτητών να ικανοποιεί κάθε φορά τους στόχους του Δ.Π.Μ.Σ.

Σύμφωνα με τα παραπάνω, συνεικτείνονται τα εξής κριτήρια:

- Γενικές βαθμίδες διπλώματος ή πτυχίου.
- Βαθμολογία στα προπτυχιακά μαθήματα τα σχετικά με το Δ.Π.Μ.Σ.
- Επίδοση σε διπλωματική προπτυχιακή εργασία ή άλλες θεωρητικού χαρακτήρα μελέτες.
- Τυχόν ερευνητική και συναρής με το πρόγραμμα επαγγελματική δραστηριότητα.
- Δημοσιεύσεις επί συναφών θεμάτων σε έγκυρα επιστημονικά περιοδικά.

- Η ικανότητα του υποψηφίου, όπως προκύπτει από τις στατιστικές επιστολές.

- Προσωπικές συνεντεύξεις των υποψηφίων, οι οποίες μπορούν να γίνουν με επιστροφές διδασκόντων κατόπιν σχετικής απόφασης της Ε.Δ.Ε.

Η Ε.Δ.Ε. καθορίζει με απόφαση της τις λεπτομέρειες εφαρμογής των κριτηρίων αυτών. Ο αριθμός των εισακτέων στο Δ.Π.Μ.Σ. ορίζεται με βάση την εκάστοτε υπουργική απόφαση.

Η επιλογή των μεταπτυχιακών φοιτητών γίνεται από την Ε.Δ.Ε. μετά από εισήγηση τριμελούς επιτροπής μελών, η οποία συγκροτείται με απόφαση της Ε.Δ.Ε.
5.2 Οι ενδιαφερόμενοι για το Δ.Π.Μ.Σ. υποβάλλουν αίτηση μια φορά το χρόνο, μετά από τη σχετική αναγγελία στον Τύπο, η οποία αναγγέλλεται γίνεται εγκαίρως με ευθύνη της Γραμματείας της Ε.Δ.Ε., έτσι ώστε οι υποψήφιοι να επιλεγούν πριν από τη λήξη του ακαδημαϊκού έτους.

5.3 Οι υποψήφιοι μεταπτυχιακοί φοιτητές για το Δ.Π.Μ.Σ. πρέπει να υποβάλουν τα εξής δικαιολογητικά:

- Αίτηση προς την Ε.Δ.Ε. του Προγράμματος, η οποία κατατίθεται στη Γραμματεία της Ε.Δ.Ε.
- Αντίγραφο διπλώματος ή πτυχίου και βεβαίωση ισοτιμίας από το ΔΙΚΑΤΙΖΑ, όπου απαιτείται.
- Πιστοποιητικό αναλυτικής βαθμολογίας.
- Βιογραφικό σημείωμα.
- Αποδεικτικό επάρκειας μιας τουλάχιστον ξένης γλώσσας.
- Σύνομο σημείωμα όπου θα ανατύπωση τα ιδιαιτέρως επιστημονικά ενδιαφέροντα του υποψηφίου και οι λόγοι για τους οποίους επιθυμεί να παρακολουθήσει το Δ.Π.Μ.Σ.
- Δύο συστατικές επιστολές.
- Φωτοαντίγραφο αστυνομικής ταυτότητας.

6. Εκπόνηση διδακτορικής διατριβής

Η επιλογή των υποψηφίων διδακτόρων γίνεται ως εξής: Οι ενδιαφερόμενοι υποβάλλουν αίτηση, μετά από τη σχετική αναγγελία στον Τύπο, η οποία γίνεται με ευθύνη της

Γραμματείας του αρμόδιου Τμήματος του Ε.Μ.Π.

6.1 Η επιλογή υποψηφίων που επιθυμούν να εκπαιδευθούν διδακτορική διατριβή γίνεται με ανακήρυξη των εξής κλητήρων και προϋποθέσεων του άρθρου 12§2α και β του Ν. 2083/92:

- Γενικές βαθμίδες διπλώματος ή πτυχίου.
- Βαθμολογία στα προπτυχιακά μαθήματα.
- Επίδοση σε διπλωματική προπτυχιακή εργασία ή άλλες θεωρητικού χαρακτήρα μελέτες.
- Δημοσιεύσεις επί συναφών θεμάτων σε έγκυρα επιστημονικά περιοδικά.

- Δύο συστατικές επιστολές από ερευνητικά κέντρα ή ΑΕΙ που να βασιάζονται την ερευνητική ικανότητα του υποψηφίου.

Η Ε.Δ.Ε. καθορίζει με απόφαση τις τις λεπτομέρειες εφαρμογών των κλητήρων αυτών. Ιδιαίτερη έμφαση πρέπει να δίνεται στη διακρίβωση της ερευνητικής ικανότητας του υποψηφίου και στη δυνατότητα πρόσβασης του στο προτεινόμενο θέμα. Επίσης, να εκτιμάται η δυνατότητα του εκάστοτε Τομέα να παρακολουθεί τη διατριβή. Προσωπικές συνεντεύξεις των υποψηφίων με επιτροπές διδασκόντων μπορούν να γίνουν κατόπιν σχετικής απόφασης της Ε.Δ.Ε.

6.2 Οι υποψήφιοι για εκπόνηση διδακτορικής διατριβής πρέπει να υποβάλουν τα εξής δικαιολογητικά:

- Αίτηση προς τη Γενική Συνέλευση του αρμόδιου Τμήματος του Ε.Μ.Π., την οποία καταθέτουν στο γραφείο Μεταπτυχιακών της Γραμματείας του Τμήματος. Στην αίτηση θα αναφέρεται η ερευνητική περιοχή (όχι το ακριβές θέμα) με την οποία προτίθεται να ασχοληθεί ο υποψήφιος, καθώς και ο τόμος που ο υποψήφιος θεωρεί ότι αντιστοιχεί στο θέμα του.

- Πτυχίο ή δίπλωμα Α.Ε.Ι. της προεπιλεγείας ομότιμης αναγνωρίσιμης εκπαιδευτικής ιδρύματων της αλλοδαπής, καθώς και άλλος μεταπτυχιακός τίτλος, αν υπάρχει.

- Βιογραφικό σημείωμα που να αναφέρει σπουδές, επιστημονική και ερευνητική δραστηριότητα, ιδιαίτερα στη γνωστή περιοχή με την οποία προτίθεται να ασχοληθεί ο υποψήφιος, και λοιπά στοιχεία γενικής δραστηριότητας του.

- Πρόταση θέματος της διατριβής, έκτασης δύο (2) δακτυλογραφημένων σελίδων, στο οποίο θα αναφέρεται η θεματική περιοχή που ενδιαφέρει τον υποψήφιο, θα περιγράφεται το βασικό επιστημονικό ερώτημα που θέτει ο υποψήφιος ως αρετήριο της έρευνάς του, καθώς και ο προτεινόμενος τρόπος προσέγγισης.

- Βεβαίωση επίδοσης μιας τουλάχιστον ξένης γλώσσας σε βαθμό που να επιτρέπει την προσέγγιση της βιβλιογραφίας. Για τους αλλοδαπούς απαιτείται επαρκής γνώση της ελληνικής γλώσσας.

6.3 Διαδικασία αποδοχής Υ.Δ.

Για την αποδοχή κατόχου Μ.Δ.Ε. και υποψηφίου διδάκτορα σε ένα από τα επεξελεμένα στο παρόν Δ.Π.Μ.Σ. Τμήματα του Ε.Μ.Π., απαιτείται η ακόλουθη διαδικασία:

α) Θέτική απόφαση της Ε.Δ.Ε. η οποία ορίζει τη Συμβουλευτική Επιτροπή σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 12 παρ. 5α του Ν. 2083/92 και καθορίζει σε συνεργασία με το Μ.Φ. το θέμα της διατριβής προς το Τμήμα υποδοχής και β) θετική απόφαση της γενικής συνέλευσης του Τμήματος, με βάση τη διαδικασία και τους όρους που καθορίζει το οικείο Τμήμα και η σύγκλητος του Ε.Μ.Π.

7. Χρονική διάρκεια σπουδών - Γενικές υποχρεώσεις

7.1 Το πρόγραμμα μαθημάτων ξεκινά στις αρχές Οκτωβρίου κάθε έτους και τελειώνει στο τέλος του Σεπτεμβρίου του επόμενου έτους.

7.2 Εξ ελάχιστης χρονική διάρκεια του προγράμματος του Δ.Π.Μ.Σ. "Προστασία Μνημείων" ορίζεται για το Μεταπτυχιακό Δίπλωμα Ειδικότητας ένα έτος και για την απόκτηση διδακτορικού διπλώματος τρία έτη από την έναρξη των μεταπτυχιακών σπουδών, που χρονικά συμπίπτει με την εγγραφή στο Δ.Π.Μ.Σ.

7.3 Ο μέγιστος χρόνος παραμονής στο Δ.Π.Μ.Σ. είναι για με με το Μ.Δ.Ε. δύο έτη για δε το Δ.Δ. Εξ έτη. Κατ' ελάχιστον μισοί σε ειδικές περιπτώσεις να δοθεί μικρή παράταση για το Μ.Δ.Ε. μετά από αιτιολογημένη απόφαση της Ε.Δ.Ε.

8. Πρόγραμμα σπουδών

8.1 Η κανονική διάρκεια σπουδών για απόκτηση του Μ.Δ.Ε. υποδιαιρείται κατ' ελάχιστον σε τρία τετράμηνα, από τα οποία τα δύο πρώτα περιλαμβάνουν μαθήματα και ασκήσεις, ενώ το τελευταίο αφερώνεται στην εκπόνηση της ατομικής μεταπτυχιακής εργασίας.

8.2 Για την τελική μεταπτυχιακή εργασία, κάθε μεταπτυχιακός φοιτητής επιλέγει ένα θέμα Δ.Ε.Π. ως επιβλέποντα-σύμβουλο, κατόπιν εγκρίσεως της Ε.Δ.Ε., ο οποίος εξετάζει την εμβύθνη την παρακολούθησης και του ελέγχου της πορείας του Μ.Φ. Ο ορισμός γίνεται από την Ε.Δ.Ε. με κριτήριο τη συγγένεια προς την ειδικότερη γνωστική περιοχή της εργα-

σίας του υποψηφίου.

8.3 Τα μαθήματα αναπτύσσονται στις ακόλουθες θεματικές ενότητες:

1. Υποχρεωτικά μαθήματα κοινά για τις δύο κατευθύνσεις (Α & Β)

1.1. Θεωρία και Ιστορία των αποκαταστάσεων.

1.2. Εισαγωγή στην παθολογία και αποκατάσταση μνημειακών και υλικών.

1.3. Νομοθεσία και διοίκηση.

2. Υποχρεωτικά μαθήματα κατεύθυνσης Α

2.1. Μεθοδολογία ανάλυσης και τεκμηρίωσης.

2.2. Προστασία και σχεδιασμός σε ιστορικά κτήρια και σύ-
2.3. Τεχνικές της συντήρησης και της αποκατάστασης.

3. Μαθήματα επιλογής κατεύθυνσης Α

Προβλέπεται εμφάνισή με τη μελέτη ειδικών ζητημάτων στις κατωτέρω θεματικές ενότητες:

3.1. Ζητήματα ιδεολογίας των αποκαταστάσεων.

3.2. Ειδικά θέματα αρχαιολογικής έρευνας.

3.3. Μετατροπή μνημείων σε μουσεία.

3.4. Ειδική τεχνολογία συντήρησης έργων τέχνης.

3.5. Μεθοδολογία καταγραφών και αρχαιοβήθησης.

3.6. Το μνημείο και η φύση.

4. Ασκήσεις κατεύθυνσης Α

4.1. Κριτική μιας ανατίθλησης.

4.2. Θέματα αποτύπωσης-σχεδιασμού-τεκμηρίωσης και ανά-
4.3. Θέμα προστασίας και συντήρησης σε κλίμα αστικού κέντρου ή ιστορικού οικισμού.

4.4. Θέμα επίλυσης προβλήματος ατερείωσης-συντήρησης.

4.5. Θέμα ενστάσεως νέου κτηρίου σε ιστορικό περιβάλλον.

5. Ερευνητική μεταπτυχιακή εργασία

Οι ασκήσεις θα είναι ατομικές και θα ξεκινώνουν παράλληλα με τα αντίστοιχα μαθήματα της ενότητας 2. Οι ώρες των μαθημάτων κορμού και επιλογής είναι 270 και οι εκτιμώμενες ώρες εργασίας των φοιτητών, μαζί με τον απαιτούμενο χρόνο προφορικής παρουσιάσεως στην τάξη, της ασκήσεως είναι 270.

Η παρακολούθηση του μεταπτυχιακού προγράμματος στον προδικαταρτιζόμενο χρόνο απαιτεί πληρήν αποσχόληση για την παρακολούθηση και την εκπόνηση των ασκήσεων, καθώς επίσης και την απαιτούμενη βιβλιογραφική ενημέρωση.

9. Απονομή Μεταπτυχιακού Διπλώματος Ειδικότητας (Μ.Δ.Ε.)

9.1 Για την απόκτηση του Μ.Δ.Ε. απαιτείται η παρακολούθηση και η επιτυχής εξέταση σε εννέα (9) συνολικά ενότητες μαθημάτων (από τις οποίες 6 υποχρεωτικές ενότητες μαθημάτων κορμού και 3 ενότητες μαθημάτων επιλογής του κάθε μεταπτυχιακού φοιτητή επί συνόλου προσεφωμένου 6), η εκπόνηση 5 ατομικών ασκήσεων-θεμάτων, καθώς και η εκπόνηση και επιτυχής εξέταση ατομικής μεταπτυχιακής εργασίας.

9.2 Η εξέταση στα μαθήματα κορμού γίνεται κατά τη διάρκεια ενός βωύρου, που περιλαμβάνει θεωρητικές ερωτήσεις και άσκηση. Η εξέταση στα μαθήματα επιλογής γίνεται μέσω μικρής πραγματείας ή άσκησης περιορισμένης έκτασης, που μπορεί να αντικατασταθούν και με προφορική εξέταση.

9.3 Εξεταστική διαδικασία ολοκληρώνεται στο τέλος Μαΐου, πριν από την έναρξη της ερευνητικής μεταπτυχιακής εργασίας. Πρόσθετη εξεταστική περίοδος δεν επιτρέπεται. Σε ειδικές περιπτώσεις, μετά από απόφαση της Ε.Δ.Ε., θα είναι δυνατή η επανεξέταση ενός σπουδαστή σε ορισμένα μαθήματα.

9.4 Η ερευνητική μεταπτυχιακή εργασία επικοινωνείται το τελευταίο τετράμηνο και παραδίδεται στο τέλος Σεπτεμβρίου.

10. Οικονομική ενίσχυση μεταπτυχιακών φοιτητών

Η Ε.Δ.Ε. διατηρείται την οικονομική υποστήριξη των μεταπτυχιακών φοιτητών που οδεύουν προς Μεταπτυχιακό Δίπλωμα Ειδικότητας ή διδακτορική Διατριβή (Δ.Δ.), με βάση το πλαίσιο και τα κριτήρια του Οδηγού Σπουδών του Μεταπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών και των αποφάσεων της Συγκλήτου. Ειδικότερα, οι μεταπτυχιακοί φοιτητές είναι δυνατόν να παροχών αμειβόμενη εργασία υποστήριξης της διδασκαλίας και της έρευνας, σύμφωνα με κανόνες που εγκρίνει η Σύγκλητος.

11. Μεταβατικές διατάξεις

Όσοι κατά την έναρξη ισχύος του Δ.Π.Μ.Σ. εκπαιδών διδακτορική εργασία με το ισχύον καθεστώς εξακολουθούν να υπάγονται στις διατάξεις του. Όσοι από αυτούς εκπαιδών Δ.Δ. σχετική με το αντικείμενο του Δ.Π.Μ.Σ. μπορούν, εάν επιθυμούν, να ενταχθούν στο Δ.Π.Μ.Σ. "Προστασία Μνημείων" με ειδική απόφαση της Ε.Δ.Ε.